

ВИДАВНИЦТВО
БЕМБІ

Марія Чумарна, Володимир Сюсюра,
Наталя Карпенко

Теплі посиденьки

збірка для дітей

УДК 821.161.2'06
ББК 84(4Укр)6
Р 19

Марія Чумарна, Володимир Сюсюра, Наталя Карпенко

Теплі посиденьки
Р 19

ISBN 978-617-687-56-2

Дитяча збірка, яка затягне вас і ваших дітей цікавими історіями та захопливими віршами. Оповідання, а саме уривок з історичної повісті, зробить навіть із найнепосидючішої дитини охочого читача. Вірші ж прокидають в дітях патріотичний дух і любов до України, а також є кілька віршів на вільні теми, які точно не залишать вас і ваших дітей байдужими.

УДК 821.161.2'06
ББК 84(4Укр)6

ISBN 978-617-6874-56-2
©БЄМБІ 2020

Лумпумчик

(Уривок з фантастичної повісті)

Інопланетянин мав кумедне ім'я Лумпумчик, бо імена на Сатурні давали теж незвично. Якщо, народившись, маленький «м'ячик» зробив «Лусь!», опустившись при падінні на поверхню, то його називали Люсем, а наш герой зробив «Лум-Пум!» — і його назвали Лумпумчиком.

Марія Чумарна, Лумпумчик, уривок з фантастичної повісті. По закінченню уроків мав відбутися важливий футбольний матч: зустрічалась збірна команда школи зі збірною школярів із сусіднього містечка Вишеньки. День був чудовий, і всі швидко розбіглися по домівках, щоб пообідати і приготуватись до матчу. Василько був форвардом команди, хоч і наймолодший за усіх. Нинішній матч був доброю нагодою показати себе у справжньому поєдинку, бо до цього він брав участь лише у змаганнях між класами. «От якби Лумпумчик побачив, як я граю», — думав Василько, ідучи додому.

По дорозі він зустрів свого малого сусіда — п'ятирічного Юрчика. Юрчик деколи ходив з ним на рибалку, іноді вони разом бавились в хованки. Незважаючи на свій малий вік, Юрчик був дуже метким хлопчиком.

— Васильку, ходи до мене, — мені мама нову машинку купила! — загукав Юрчик. — О, подивися, яка велика, — з кузовом і віконцями! Правда, вона схожа на автобус?

Машинка справді була чудова, до того ж із дистанційним управлінням: сама їздила навколо будиночка і подавала сигнали. Ззаду в машинки були гарні дверцята з ручкою, а всередині — м'які сидіння. Юрчик захоплено щебетав, а Василько уважно розглядав машинку, в голові у нього визрівав план.

— Юрчику, хочеш побувати на футбольному матчі? Сьогодні грає збірна нашої школи і збірна з Вишеньок.

— Хочу! — радісно вигукнув Юрчик. — А ти візьмеш мене з собою? І машинку можна взяти?

— Звичайно, обов'язково з машинкою. Я посаджу тебе у першому ряду, добре?

— Добре, добре! — Юрчик радісно заплескав у долоні і застрибав по доріжці. — Я піду мамі скажу!

— Скажи мамі і чекай мене тут: я пообідаю і заберу тебе з собою. Василько побіг додому. Коли він влетів до кімнати, відразу помітив сліди Лумпумчикова господарювання: паперова модель космічного корабля, яку він так довго конструював, лежала посеред кімнати, а в акваріумі плавали його войовничі пластмасові козаки.

— Вибач, я хотів прибрати, — почув він десь із кутка голос Лумпумчика, — але ці гострі кути у вас... Я весь побитий...

Василько заглянув під стіл — там не було нікого, за кріслом теж, під

— Де ти, Лумпумчику? — стурбовано запитав він.

— Я тут! — голос Лумпумчика лунав дуже глухо. Василько відчинив шафу — нікого не видно. І тут він помітив, як у кутку шафи заворушився клубок. Це була його сорочка, в ній він і знайшов Лумпумчика.

— Вибач,— ще раз сказав той, віддихуючись, а Василько радісно обняв свого друга.

— Ти мій пустотливий м'ячику,— лагідно прошепотів він до нього,— більше не будеш сам нудьгувати. Ходи пообідаєм, а далі в мене чудовий план — тобі сподобається!

Друзі пообідали. Лумпумчик їв тільки фрукти та овочі. Потім Василько забіг з ним до Юрчика.

— О, який гарний в тебе м'ячик! — захоплено вигукнув малий.— З очками! Ти будеш зараз ним грати?

— Розумієш, Юрчику,— повільно почав Василько,— це м'яч особливий. Я не можу його залишати вдома, але не хочу, аби хтось із хлопців його зараз побачив.— Василько нахилився до Юрчиковаго вуха і прошепотів: — Це м'ячик із далекої-далекої планети. А ти вмієш берегти таємниці?

— Ого...— Юрчикові аж дух перехопило. Він зачудовано дивився на Лумпумчика, і той весело підморгнув йому.

— Дивись, дивись! Він моргає! — захоплено закричав Юрчик.— Він що — на батарейках?

— Юрчику, ти зможеш деколи бавитися з цим м'ячиком, але сьогодні на футбольному матчі ніхто його не повинен бачити.

— Придумав! — у захваті закричав Юрчик.— Ти хочеш, щоб цей м'ячик побачив, як наші хлопці грають у футбол? А моя машинка? Поглянь, які тут віконечка! Ми сховаєм його в мою машинку! Ура!

— Який ти розумник, Юрчику! Ти візьмеш свою машинку на колінка, і через віконце Лумпумчик все буде бачити!

За хвилику Юрчик з Васильком вже чимчикували до шкільного стадіону, а попереду весело котилася чудова машинка, що постійно сигналіла перехожим. Юрчика розпирало від гордощів: він ішов поруч з Васильком, як рівний з рівним, в нього була незвичайна машинка, і ще він був причетний до великої таємниці...

По дорозі Василько давав Юрчикові останні настанови: «Тільки ти до кінця матчу сиди на своєму місці і не відкривай машинки, навіть якби тебе дуже просили, домовились?»— «Домовились!» — пообіцяв Юрчик.

На стадіоні обидві команди були вже в зборі, і шкільний тренер за непокоєно виглядав Василька.

— Форварди не запізнюються! — загукали хлопці, побачивши товариша, але Василько поважно провів

Юрчика на перший ряд, всадив його по самому центру поля, щоб Лумпумчик міг усе бачити.

Матч розпочався. Василько ганяв м'яча, а погляд його весь час ковзав по першому ряду. Юрчик сидів чемно, як домовились, тримаючи перед собою машинку. Машинка була велика, майже в половину Юрчиків зросту, і раптом Василько усвідомив, що Юрчик зовсім не бачить поля. Він був так захоплений зручним розміщенням Лумпумчика, що забув про футбол і про Василька.

Пробігаючи краєм поля, Василько на хвилю затримав м'яча і помітив, що Юрчик аж прилип до машинки. «Розглядає Лумпумчика»,— подумав Василько. Хлопці гукали йому: «Бий, бий!»,— але форвард був неуважним, часто втрачав м'яча, і ось команда Вишеньок забила першого гола. Він пішов у чергову атаку, але вона знову зірвалась, і коли уболівальники його команди загукали: «Форварда на мило!»,— хлопець від сорому ледь крізь землю не провалився. Що подумає про нього Лумпумчик?!

Вишнівчани радісно кричали, і команда суперників знову пішла в атаку. Василько кинувся до воріт. Він проривався до них, як лев, але захист у суперників був надійний. У розпалі чергової атаки пролунав свисток судді: перший тайм закінчився.

Хлопці кинулись дорікати один одному, і Василько помітив, як через поле до них біжить тренер. Василько непомітно прошмигнув поміж товаришами і вибіг з поля. І — який жах! — відразу помітив навколо Юрчика юрбу хлопчаків, котрі голосно галасували. Юрчик стояв на лаві, а поряд з ним — його чудова машинка, у якій дверцята були відчинені.

— Ви не вірите мені, то запитайте у Василька. Правда, Васильку, це був не простий, а чарівний м'яч? Із далекої-далекої планети!

— Він утік, Васильку! Він сам відчинив дверцята і втік!

Хлопці навколо засміялись, а Юрчик розплакався.

— Він казав, що скоро повернеться, щоб я його чекав! — уже скрізь сльози говорив Юрчик. Хлопці реготали.

— Не плач, Юрчику, він справді повернеться,— почав заспокоювати малого Василько.

— Малий, покажи, як їздить твоя машинка! — гукнув хтось із хлопчаків.

— Покажи, Юрчику, а ви не ображайте його! — сказав Василько.

— А ти не спи на полі! — кинув хтось уїдливо.

Василько повертався на поле сумний і пригнічений. Куди міг подітись Лумпумчик? «Напевно, йому стало соромно за мене,— думав собі по дорозі.— Хотів похвалитись, який з мене нападник... Похвалився! Було чим...»

Василькові хотілося все кинути і бігти додому, але десь тут був Лумпумчик, та й перед Юрчиком буде соромно. Про своїх товаришів по команді Василько наче забув.

— А, ось і ти,— почув раптом голос тренера.— Я тебе всюди шукаю. Вище носа! Ще цілий тайм попереду! Слухай уважно...

Тренер давав Василькові якісь настанови, але він майже нічого не чув: очима напружено шукав малого голубого клубочка, який зараз був найважливішим у його думках.

— Не підведи, Васильку! Ти все запам'ятав? Дій, як я тобі кажу,— і все буде добре!

Тренер поплескав форварда по плечу, і Василько вибіг на поле. «Треба забути про все і грати, грати, щоб виграти!» — рішуче сказав собі хлопець. Якщо Лумпумчик десь недалеко, він обов'язково його знайде.

Другий тайм почався у швидкому темпі. Гості прагнули збільшити рахунок, а господарі відчайдушно боролись за перемогу. Василько раз-у-раз атакував ворота, але м'яч, ніби жартуючи, то летів убік від воріт, то пролітав над штангою. Захоплений грою, Василько на якусь мить навіть забув про Лумпумчика: він бачив перед собою тільки ворота.

— Вперед, Васильку! — кричали уболівальники, і хлопець ще раз із усієї сили спрямував м'яч у ворота. Ще тільки нога його торкнулась м'яча,— він зрозумів, що удар був хибним: м'яч летів мимо штанги. Василько впав на траву, і сльози здушили його. Але в ту ж мить стадіон вибухнув радісними вигуками: «Гол! Гол!!»

Хлопець підняв очі й сам собі не повірив: м'яч був у сітці воріт! Друзі кинулись обнімати його, але Василькові на мить здалось, що на перекладині він помітив голубу кульку. Тільки на мить, бо наступної секунди він уже нічого не примітив.

Команда була окрилена. І Василько теж. Тепер його удари стали чіткими, впевненими, і вже за декілька хвилин він загнав м'яча у правий кут воріт. М'яч, наче зачарований, слухався тепер нападника, і ще дві атаки в другому таймі завершилися голами: на рахунку Василька було три з чотирьох забитих м'ячів.

До закінчення матчу залишались лічені секунди, і ось Василько помітив, що ворота противника порожні. Сильним метким ударом він послав м'яча просто по центру воріт. Трибуни вибухнули оваціями, та раптом їхній запал різко згас: м'яч несподівано вдарився об штангу і вилетів з поля.

В цей момент пролунав фінальний свисток, і всі кинулись вітати один одного.

Юрчик радісно стрибав на лаві, розмахуючи руками. Хлопчаки обступили Василька і захоплено тисли йому руку.

— Все нормально,— знічено говорив Василько, пробираючись з Юрчиком до виходу. Машинка помалу рухалась перед ними.

Усі вітали Василька, називали героєм дня. Ще декілька хвилин тому хлопець теж був перейнятий цією радістю перемоги. Але зараз, коли запал боротьби спав, Василько почувався якось дивно. Йому хотілось чимшвидше вибратися з натовпу і добратися додому. Машинка весело бігла попереду, але крізь її віконця нічого не було видно, а Василькові хотілося чимшвидше заглянути всередину. Крім того, його не покидало відчуття, що той перший гол був якимсь дивним. Та й, зрештою, останній удар теж...

Юрчик всю дорогу щебетав, час від часу смикав Василька за руку, вимагаючи відповіді на своє чергове запитання.

Врешті підійшли до воріт Юрчиківського дому.

— Юрчику, ану заглянемо в твою машинку! Чи нема там нашого м'ячика? — запропонував Василько.

— М'ячика? — Юрчик явно забув про нього. Але тут же згадав і запхенькав:

— Він не повернувся! А казав, що повернеться!

Василько відчинив дверцята. З них кулею вилетів Лумпумчик і стрибнув на плече Юрчикові: малий від несподіванки ледь не впав.

— Повернувся! Повернувся! — обхопив він обома рученятами живого м'ячика. Лумпумчик сяяв від радості.

— Добре, Юрчику, ти біжи зараз додому,— мама вже на тебе зачекалася,— сказав Василько.

— Аз м'ячиком коли будемо гратися?

— Потім пограємось! — заспокоїв його Василько. Юрчик неохоче пішов додому.

Дорогою Василько мовчав, Лумпумчик теж. Може, і хотілося почути нашому героєві, де був Лумпумчик і що бачив. Але настроїв в нього чомусь був тривожний.

Мама поралася біля грядки. Побачивши двох побратимів, вона посміхнулася і запитала:

— Як пройшов матч?

— Ми виграли з рахунком чотири—один,— коротко відповів Василь.

— Іти забив усі чотири м'ячі?

— Ні, тільки три.

Дивно, але Василькові не хотілось говорити про футбол. Мама це помітила, як і мовчанку Лумпумчика.

Чому мовчав Лумпумчик? Василько зробив спробу узятися за уроки, але тут же їх відклав. Тоді взяв до рук пригодницьку повість, яка ще декілька днів тому захоплювала його. Лумпумчик вискочив на вікно і роздивлявся квіти.

Марія Чумарна, Лумпумчик, уривок з фантастичної повісті
Повість була про трьох веселих мандрівників, які вирішили розшукати безлюдний острів на Дніпрі. Василько саме дочитав до того місця, коли малі «робінзони» висаджувалися на берег, і як між ними почалася суперечка, і як через це ледь не провалився їх задум. «Справді, нічого доброго нема в тому, коли між друзями пробігає якась кішка»,— міркував собі Василько. Він відірвався від книжки і спідлоба спостерігав за своїм другом. «І чому він мовчить? І в мене настрій ніякий...»
— Це все тому, що ти занадто переймаєшся дрібницями,— раптом обізвася Лумпумчик.— Нічого незвичайного і небезпечного не сталося би, якби ти не робив із мене таємниці. Тобто я хотів сказати, що

все буде гаразд, коли ти просто познайомиш мене зі своїми друзями. І нині ти спокійно зіграв би матч, якби увесь час не думав про мене. Василько відкрив рота, щоб відповісти, але Лумпумчик продовжував:

— Це перше. А тепер друге. Я, помітивши твоє хвилювання, теж відчув себе винним і трішки розгубився. Я хотів допомогти тобі — і не знав, як. Тому я у другому таймі переключився на сатурнівський час і допоміг тобі забити м'яча.

— Як?! Я помітив, що м'яч не летів у ворота, але коли він у них все-таки влетів, то я подумав, що це хтось із хлопців підправив мій удар.

— Саме так — я підправив. А зробив це на такій швидкості, що ніхто цього не помітив.

— Дякую, Лумпумчику, бо інакше ми б програли!

— Так, програли б, і це було б несправедливо, адже ви грали добре. Якби навпаки — я б нізащо не втрутився. І ще я хотів, щоб усі м'ячі були чесно забитими, тому останнього гола я в тебе «відняв».

— То це ти спрямував м'яча на штангу? Він же летів просто в центр воріт!

— Я, звичайно. А ти що, не радий, що все так вийшло?

— Лумпумчику, я ж справді думав тільки про тебе, і тому все пішло не так, як мало бути.

— А тепер ти все знаєш і вже заспокоївся?

— Найбільше я радий, що ми з тобою поговорили. Мені наче камінь з душі звалився!

— От і добре,— сказав Лумпумчик і стрибнув Василькові на коліна.

— А тепер ходімо до Юрчика — він нас чекає!

Марія Чумарна

ЯК НЕ ЛЮБИТЬ ТОЙ КРАЙ

Як не любить той край,
Де вперше ти побачив
Солодкий дивний світ,
Що ми звемо життям,
Де вперше став ходити
І квіткою неначе
В його теплі зростав
І усміхавсь квіткам!

Сосюра Володимир

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, як трави, як води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її вічно живу і нову
і мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Сосюра Володимир

Я ЗНАЮ СИЛУ СЛОВА

Я знаю силу слова -
воно гостріш штика
і швидше навіть кулі,
не тільки літака.

Воно проміння швидше,
в нім — думка й почуття.
Воно іде в народи
для вічного життя.

Коли це слово — зброя,
як день, що не схолов,
коли живуть у ньому
ненависть і любов.

Воно влуча як куля,
ця зброя золота,
коли у нім ненависть
з любові вироста.

Воно над зорі лине,
а в нім живуть як спів
любов до Батьківщини
і лють до ворогів.

О зброє щастя, слово,
я жить з тобою звук!
Ти — квітка у любові,
в ненависті ти — штик.

(1960 - 1961)

ЯК НЕ ЛЮБИТЬ ТОЙ КРАЙ

Як не любить той край,
Де вперше ти побачив
Солодкий дивний світ,
Що ми звемо життям,
Де вперше став ходити
І квіткою неначе
В його теплі зростав
І усміхавсь квіткам!

Володимир Сюсюра

КОМЕТА

Летіла у небі хвостата ракета.
Ого, який шлейф! Та це справжня комета!
Комета із криги та каменю-пилу
Великий хвостище собі відростила!

Примчала комета до Сонечка-зірки,
Та Сонце закрило розпечену хвіртку.
– Тут гаряче дуже, вертайся назад,
Тебе проведе мій допитливий брат.

Вхопив за хвоста гостю Сонячний Вітер
Й понісся стежками далекого світу.
Розкрию усім таємницю комет –
Прямують від Сонця хвостом наперед.

Наталя Карпенко

МАМА

Хто пильнує перші кроки,
Хто щодня дає уроки?

Мама!

Хто без слів усе побачить,
Хто тобі усе пробачить?

Мама!

Хто тебе завжди чекає,
Хто всім серцем обнімає?

Мама!

Хто приймає все на віру,
Тебе любить понад міру?

Мама!

Наталя Карпенко

СПРАВЖНІЙ ДРУГ

Справжній друг – це так багато,
Справжній друг – це друге ти.
Друга треба шанувати,
Як зіницю берегти.

Друг – це той, хто зрозуміє,
Хто відчує, де болить,
Хто зарадити зуміє,
Хто плече підставить вмить.

Друг – це той, хто знає міру,
Хто пораду добру дасть,
Хто тобі вселяє віру,
Не позаздрить, не продасть.

Друг – це той, хто все пробачить,
Хто з тобою, попри все.
Друг – це той, хто серцем бачить,
Той, хто усмішку несе.

Наталя Карпенко

АНІ ДНЯ БЕЗ ФІЗКУЛЬТУРИ

Ані дня без фізкультури,
Знаю різні вправи,
Що корисні для фігури,
Добрі для постави.

Біг, ходьба, стрибки, підскоки,
Ноги, як пружина.
Руки навхрест, руки в боки,
Руки на коліна...

Присідання, повороти,
Рухи вліво, вправо.
Раз і два... – спортивні ноти,
Вгору, долу, прямо.

Фізкультура – це розвага
Й праця над собою.
Це здоров'я і наснага...
Друзі, хто зі мною.

Наталя Карпенко

